

UDK: 811.111(100)
Prethodno priopćenje
Primljeno: 8. 12. 2010.
Prihvaćeno: 14. 2. 2011.

POTREBE ZA UČENJEM ENGLSKOG JEZIKA U KONTEKSTU GLOBALIZACIJE

mr. sc. Katica BALENOVIĆ, viši predavač
dr. sc. Vesna GRAHOVAC-PRAŽIĆ, prof. visoke škole
Učiteljski fakultet u Rijeci, Odsjek učiteljskog studija u Gospiću
Ulica dr. A. Starčevića 12
e-pošta: balenovick@net.hr

Sažetak: *U vremenu sveopće globalizacije ni jezici nisu izvan tog procesa. Engleski jezik zbog prisutnosti u svim aspektima svakodnevice u svijetu postaje jezik globalne komunikacije. S ulaskom u novi milenij potreba za komunikacijom potaknula je čovjeka da ovlada osnovnim znanjima i vještinama nužnim za uključivanje u svjetske procese, gdje je poznavanje engleskog jezika od velike važnosti. Učenje tog jezika nije određeno samo školom nego su potrebe učenja višestruke i različite.*

U radu se promatra sadašnjost i budućnost engleskoga jezika kao globalnoga te odnos prema tzv. malim jezicima u multijezičnoj Europi na primjeru hrvatskog jezika. Nacionalni jezici gube dio prostora, a jezici s velikim brojem govornika postat će manjinski u odnosu na globalizacijski engleski jezik.

Analiza potreba za učenjem stranog jezika uvedena je u poučavanje 60-ih godina prošlog stoljeća kroz potrebu za specijalizirane jezične programe (eng. LSP – language for special purposes). U radu se analiziraju potrebe za učenjem engleskog jezika na odabranom uzorku odrasle populacije, polaznika tečaja engleskog jezika. Analiza je provedena na temelju njihovih odgovora u anketnom listu. Polazna je hipoteza da se engleski jezik uči iz praktičnih razloga, upotrebe u gotovo svim sferama društva. Kako bismo analizirali potrebe polaznika tečaja, proveli smo hijerarhijsku klaster analizu. Time smo pokušali formirati relativno homogene skupine ispitanika, čiji su odgovori potvrdili polaznu hipotezu. Istraživanje je provedeno na uzorku od 93 odrasla učenika u dvije različite sredine (Gospić, Rijeka), velikoj i maloj urbanoj sredini. Rezultati dobiveni ovim istraživanjem statistički su obrađeni.

Ključne riječi: *engleski, globalizacija, hrvatski, jezik, potrebe*

GLOBALIZACIJSKI PROCESI I JEZIK

Globalizacija kao intenzivno povezivanje država i naroda uzela je maha osobito od 80-ih godina XX. stoljeća, uz sveopću liberalizaciju u svim vrstama razmjena; kao posljedica svega toga dolazi do konvergencije među civilizacijskim i kulturnim sustavima, odnosno do takvih procesa koji dugoročno vode prema jedinstvenom civilizacijskom i kulturnom modelu (Kovačec, 2004.). Jezik kao osnovno i nezamjenjivo sredstvo komunikacije među ljudima duboko je uronjen u sve te procese i pod njihovim je stalnim utjecajem.

Engleski jezik globalizacijski procesi nametnuli su kao dominantan; većina svjetske poslovne korespondencije odvija se na tom jeziku, on prevladava u kompjutorskim informacijama te se ide u smjeru stvaranja jednog svijeta s jednim jezikom. Utjecaj engleskog jezika na druge nije vezan samo za hrvatski – javlja se u francuskom, češkom, mađarskom, japanskom...¹ Očito je da se danas “to promicanje jednojezičnosti i jednojezičnog mentaliteta odvija u korist engleskoga. Umjesto da kompetencija višejezičnih pojedinaca bude cijenjena zbog onoga što ona jest, točnije zbog svoga bogatstva, događa se da ju se obezvrjeđuje kao hendikep. Jednojezičnost u korist engleskoga promatra se kao jamstvo, ako ne i kao nužan preduvjet suvremenosti i napretka, dok se višejezičnost povezuje s nerazvijenošću te ekonomskom, socijalnom i političkom zaostalošću. Točnije, smatra se negativnom i kratkom etapom na putu koji treba voditi samo engleskomu” (Hagège, 2005.: 112).² Sasvim neočekivano, engleski je postao glavnim svjetskim jezikom, a zapravo je potisnuo francuski tek polovicom XX. stoljeća. Svakako da su tome pridonijela engleska kolonijalna osvajanja, američka ekonomija, ali najviše razvoj suvremene tehnologije i medija. Kulturna globalizacija, koja prirodno uključuje i jezičnu globalizaciju³, poljuljala je stabilnost, identitet i znanja jezika.

Postavlja se pitanje hoće li pojedini jezici biti potisnuti ili će čak nestati s kulturne scene u procesu globalizacije i hoće li jednog dana svi komunicirati na engleskom jeziku. Lingvist Dubravko Škiljan (2002.: 285) o tomu kaže: “Jezična se globalizacija ne manifestira samo u potrebi da se na globalnoj sceni, dakle u

¹ Pojava nije ni sasvim nova; slično se događalo u prošlosti s klasičnim grčkim pa latinskim jezikom ili staroslavenskim, te na prostorima Istočne Europe s ruskim jezikom.

² Hagège govori o imperijalizmu engleskoga jezika u prošlosti, ali je razvidno da se može iščitavati i danas.

³ Steger govori o šest čimbenika globalizacije jezika: broj jezika (smanjenje broja homogenizirane snage), kretanje ljudi (ljudi nose jezik sa sobom, širenje jezika), učenje stranih jezika i turizam (širenje jezika), jezik interneta, međunarodni znanstveni radovi (pripadaju intelektualnom diskursu i utječu na širenje znanja) /Steger, 2005./ . Danas je u znanosti prevladavajući engleski jezik.

međunarodnim relacijama upotrebljava u golemom postotku engleski jezik, nego i u tome da se i u nacionalnim okvirima on pojavljuje kao sredstvo komunikacije, posebno u onim domenama u kojima se kao u znanstvenom području ili u turizmu, na primjer, pretendira na to da poruke budu u nekoj zamišljenoj svjetskoj datoteci potencijalno dostupne svima. Drugim riječima, nacionalni jezici gube dio prostora koji su procesom vernakularizacije osvojili i polako se povlače u domene kojima su vladali prije početka politizacije, dakle u sfere literarne produkcije ili primarnog obrazovanja, i ograničavaju se na poruke koje su strogo usmjerene prema vlastitom unutrašnjem tržištu." Ni hrvatski jezik ne može se oduprijeti neselektivnom preuzimanju i utjecaju engleskog jezika, što je vidljivo na svim jezičnim razinama.

Hoće li prevlast engleskog jezika potrajati te postoji li neki drugi jezik koji bi mogao ugroziti ovakav status tog jezika kakav je u prošlosti imao njemački jezik? Možemo pretpostaviti da u skoroj budućnosti njegov utjecaj može biti manji ako se iznađe alternativa bilo u nekom drugom globalnom jeziku (Matasović, 2005.) ili u alternativnoj metodi komunikacije, tj. automatskom prevođenju putem računala (Crystal, 2003.). Brojem govornika engleskom jeziku ozbiljnu konkurenciju čini kineski (mandarinski), koji preuzima ulogu međunarodne komunikacije u istočnoj Aziji.⁴

U okviru pretpostavki o budućnosti engleskoga kao globalnog jezika možemo istaknuti sve veće promicanje nacionalnoga, jezičnog i kulturnog identiteta ostalih država i naroda, što je u suprotnosti s promicanjem engleskog kao globalnog jezika. Da bi se izbjegao ovaj sukob, potrebno je promovirati višejezičnost, što je cilj jezične politike Vijeća Europe.⁵ Međutim, javlja se i bojazan od nestajanja nacionalnih identiteta i jezika, gdje bi engleski jezik kao *europski lingua franca* poslužio kao sredstvo stvaranja novog zajedničkog identiteta i mehanizam koji dovodi do erozije regionalnih jezika (Graddol, 2001.).

Također, možemo razmatrati različitu uporabu engleskog jezika u međunarodnoj komunikaciji, gdje je razina poznavanja standardnog engleskog jezika sve niža, bilo da se radi o engleskom ili američkom standardu. Pravila tog pojednostavnjenog engleskog (tzv. *Basic English*) nisu "fiksirana" (Matasović, 2005.), jer na njega utječu standardne varijante prema kojima se on i određuje. Razvidno je da je učenje engleskog jezika obuzelo cijeli svijet, ali da su potrebe, želje i motivi učenja raznoliki.

⁴ Međutim, njegovo pismo koje je vrlo složeno za učenje može biti zapreka da se proširi u ostale dijelove svijeta.

⁵ Termin višejezičnost definira se kao "sposobnost upotrebe više jezika u svrhu komunikacije i međukulturalne interakcije, gdje osoba kao društveni subjekt može koristiti nekoliko jezika na različitim nivoima komunikacije s drugima i time spoznati različite kulturne vrijednosti" (CEF 2003.: 168).

POTREBE ZA UČENJEM ENGLESKOG JEZIKA

Terminološki je teško razgraničiti *potrebe*, *želje* od *motiva* i sličnih pojmova. Govorimo o primarnim biološkim, socijalnim i sekundarnim potrebama. Primarne biološke potrebe najvažnije su za biološko postojanje čovjeka, a nasljedne su i univerzalne. Primarne socijalne potrebe važne su za čovjekovo funkcioniranje u ljudskoj zajednici; one su stečene i nisu univerzalne, jer su uglavnom zajedničke pripadnicima istih ili sličnih civilizacija. Ovdje bismo mogli izdvojiti potrebu za afirmacijom kao jednu od najvažnijih socijalnih potreba naše civilizacije. Potrebno je istaknuti sekundarne potrebe, koje nisu povezane s biti ljudske egzistencije. One su uglavnom individualne i stečene, tj. svaka ih jedinka stječe tijekom svojeg individualnog razvoja. Jedna od glavnih pretpostavki uspješnog i kvalitetnog programa učenja stranog jezika njegova je utemeljenost na analizi potreba za učenjem jezika koja bi pomogla pri određenju ciljeva programa, u kojem bi se trebalo voditi računa o potrebama i željama učenika u odnosu na nastavnikove zahtjeve i očekivanja, a određenje potreba za učenjem jezika bilo bi temeljno za njihovu buduću jezičnu kompetenciju.

Analiza potreba za učenjem stranog jezika uvedena je u poučavanje 60-ih godina prošlog stoljeća kroz potrebu za specijaliziranim jezičnim programima. No, još nema jedinstvenog stajališta o značenju i onome što bi valjana analiza potreba trebala sadržavati. Prema Brindleyu (1989.), ovo neslaganje rezultat je razvoja dviju orijentacija prema analizi potreba: "jezika kao proizvoda" (eng. *product-oriented*) i "jezika kao procesa učenja" (eng. *process-oriented*). Produktivno orijentirana interpretacija potreba temelji se na potrebi za jezikom koji će učenici upotrijebiti u određenoj situaciji, tj. pokušati iznaći informacije o sadašnjoj i budućoj upotrebi jezika. Procesno orijentirana interpretacija potreba usmjerena je na učenike kao pojedince, a obuhvaća njihove stavove, motivaciju, osobnost, želje i sl.

Mackay i Bosquet razlikuju "stvarne, trenutne potrebe tj. ono za što učenici trebaju strani jezik, za razliku od budućih, hipotetskih potreba ili onog za što bi učenici željeli znati jezik u nekom vremenu u budućnosti" (Mackay; Bosquet, 1981.: 6). Brewick (1989.) razlikuje potrebe kao one koje osjećamo (*felt needs*) i one koje prihvaćamo (*received needs*). Potrebe koje osjećamo odnose se na naše želje, a one su koje prihvaćamo "procjene stručnjaka o obrazovnim potrebama u iskustvima drugih ljudi" (Brewick, 1989.: 55). Brindley (1989.) također razlikuje dvije vrste potreba: objektivne i subjektivne. Objektivne potrebe proizlaze iz različitih osobnih podataka učenika kao što su problemi učenja i razina poznavanja jezika, a subjektivne su afektivne potrebe, želje, očekivanja i način učenja. Na kraju možemo zaključiti da pojam definiranja potreba za učenjem stranog jezika nije jednostavan, s obzirom na to da potrebe uključuju

i subjektivne i objektivne elemente, koji su različiti i podliježu promjenama u procesu usvajanja stranog jezika. Analiza potreba prema spomenutom autoru uključuje prikupljanje informacija koje se odnose na osobne podatke, razinu poznavanja jezika i poteškoće koje osoba ima pri učenju jezika. Metode prikupljanja takvih podataka različite su – primjerice, inicijalni testovi i promatranja, koja se uglavnom provode prije početka nastave. Svrha je takvih dobivanja informacija pomoći učitelju smjestiti pojedinca u grupe homogene jezične kompetencije te napraviti program prema razini znanja jezika i onoga što se želi postići nakon završetka obrađenog programa.

Pretpostavka je uspješnoga i kvalitetnog programa učenja stranog jezika da bi se trebao temeljiti na analizi potreba za učenjem jezika. Drugim riječima, analiza potreba pomogla bi pri određenju ciljeva programa, gdje bi trebalo voditi računa o potrebama i željama učenika u odnosu na očekivanja i zahtjeve nastavnika, a određenje potreba za učenjem jezika bilo bi temeljno za njihovu buduću jezičnu kompetenciju.

Mogući pristup analizi potreba jest model Johna Munbyija (1978.) nazvan "procesor komunikacijskih potreba" (*Communicative Needs Processor*). Temelji se na poučavanju jezika gdje je u početku naglasak bio na komunikaciji na stranom jeziku i izbjegavalo se učenje gramatičkih struktura. Iako je ovaj model utjecajan, na neki način revolucionaran, vrlo je kompleksan u primjeni jer se temelji isključivo na individualnim karakteristikama učenika, što nije primjereno za učenje u razredu/skupini koja se sastoji od različitih pojedinaca.

Richards (2001.) predlaže da se kod provođenja analize primijene različiti načini, što ovisi o tomu koje se informacije žele dobiti. Smatra da postoji mogućnost izbora nekoliko načina, no preporučuje uporabu tzv. "trosmjernog pristupa" (eng. *triangular approach*), tj. istodobnog provođenja dvaju ili više načina analize. Prema Richardsu (2001.), svrhu provođenja analize potreba možemo sagledati u informacijama o jezičnim kompetencijama vezano uz posao, udžbenike, razlike između sposobnosti i potreba, komunikacijske pretpostavke, situacijske potrebe, osobnost učenika.

Postoje različite vrste analize potreba koje pokušavaju definirati potrebe za učenjem jezika s različitih aspekata. Nunan (1988.) razlikuje dvije vrste analize potreba: "analiza s aspekta učenika" (*learner analysis*), tj. koja je motivacija za učenje stranog jezika, i "analiza s aspekta zadatka" (*task analysis*), tj. koji su razlozi učenja stranog jezika.

Hutchinson i Waters (1987.) razlikuju "ciljeve" (*ends*), tj. ono što učenici očekuju da će trebati naučiti u zadanom kontekstu i ono što se od njih očekuje da znaju. Njihov model analize potreba učenja stranog jezika fokusiran je na učenikove mogućnosti (*means*), gdje njihove potrebe proizlaze više iz osobnih negoli iz profesionalnih iskustava.

Iz navedenog proizlazi da su motivacija i potrebe za učenjem stranog jezika usko povezane i često jedna varijabla uključuje drugu, a one zajedno ovise o društvenom kontekstu učenja stranog jezika, pogotovo engleskog kao "globalnog jezika".

Može se zaključiti da je glavni cilj provođenja analize potreba za učenjem stranog jezika uporaba rezultata pri izradi programa učenja, odabiru nastavnih materijala i metoda poučavanja stranog jezika u okviru "osobnog, javnog, profesionalnog i obrazovnog područja" (Common European Framework of Reference, 2001.: 46). Osobno područje podrazumijeva pojedinca usmjerenog na privatni život, koji uključuje dom, obitelj, slobodno vrijeme i druge aktivnosti, za razliku od profesionalnog područja, koje se odnosi na pojedinca usmjerenog na posao ili struku kojom se bavi. U sadašnjem trenutku snažnih globalizacijskih kretanja istraživanje potreba treba uključiti i odrasle učenike, u svjetlu cjeloživotnog učenja.

ISTRAŽIVANJE I ANALIZA POTREBA ODRASLIH POLAZNIKA TEČAJA ENGLESKOG JEZIKA

Potreba poznavanja engleskog jezika u svakodnevnom životu, nametnuta medijima i tehnologijom, dovela je do usvajanja jezika ljudi čiji se društveni status i način života želi oponašati. Tako se engleskom omogućuje status globalnog jezika, a potvrđen je u Hrvatskoj preliminarnim istraživanjem⁶ potreba odraslih za učenjem stranih jezika, koje je pokazalo da je engleski najpotrebniji strani jezik i da mu se, u privatnoj i profesionalnoj sferi, daje prednost u odnosu na druge jezike (Cindrić, Narančić, 2005.).

U ovom dijelu analiziraju se potrebe odrasle populacije za učenjem engleskog jezika zbog sve veće potrebe za njegovim poznavanjem iz praktičnih razloga – uporabe u gotovo svim sferama društva. Mora se voditi računa o tomu da "ciljevi učenja i poučavanja baziraju se na uvažavanju potreba za učenjem u okviru društvenog okruženja, zadacima, aktivnostima koje učenici trebaju savladati da bi zadovoljili te potrebe koje uključuju kompetencije i strategije koje moraju razviti" (Common European Framework of Reference, 2001.: 131).

Polazi se od pretpostavke da se odrasli učenici odlučuju na učenje iz pragmatičnih razloga, tj. odrasli učenici pohađaju tečaj iz praktičnih razloga, gdje globalizacijski procesi, koji su doveli do tretiranja engleskog jezika kao globalnog, imaju značajnu ulogu u određenju razloga pohađanja tečaja.

---

⁶ Istraživanje je provedeno u okviru projekta "Engleski jezik u Hrvatskoj", 2003. godine.

Analiza je korpusa izvršena instrumentom anketnog upitnika na uzorku od 93 ispitanika, polaznika tečaja engleskog jezika u dvije različite socioekonomske sredine. Ispitivanje je provedeno u manjem mjestu (Gospiću) među odraslim polaznicima tečaja engleskog jezika koji organizira tamošnje Pučko otvoreno učilište "Dr. Ante Starčević", te u većem gradu (Rijeci), također među odraslim polaznicima tečaja engleskog jezika, koji organizira privatna škola stranih jezika "Poliglot".

Anketni se upitnik sastojao od dva dijela (u prilogu). Prvi dio sadržavao je osobne podatke polaznika tečaja, pitanja o spolu, životnoj dobi, radnom statusu, obrazovanju, godinama učenja engleskog jezika i pitanje vezano uz poznavanje nekoga drugog stranog jezika. Drugi dio upitnika sastojao se od 35 anketnih tvrdnji koje su sastavljene nakon analize slobodnih opisa polaznika tečaja engleskoga.

Možemo zaključiti, nakon analize dobivene anonimnom anketom, da je riječ o zaposlenim ljudima srednje životne dobi od kojih je većina i prije učila engleski jezik, što ide u prilog tvrdnji o cjeloživotnom učenju stranog jezika, gdje je poznavanje drugog stranog jezika također značajno (njemački, talijanski).

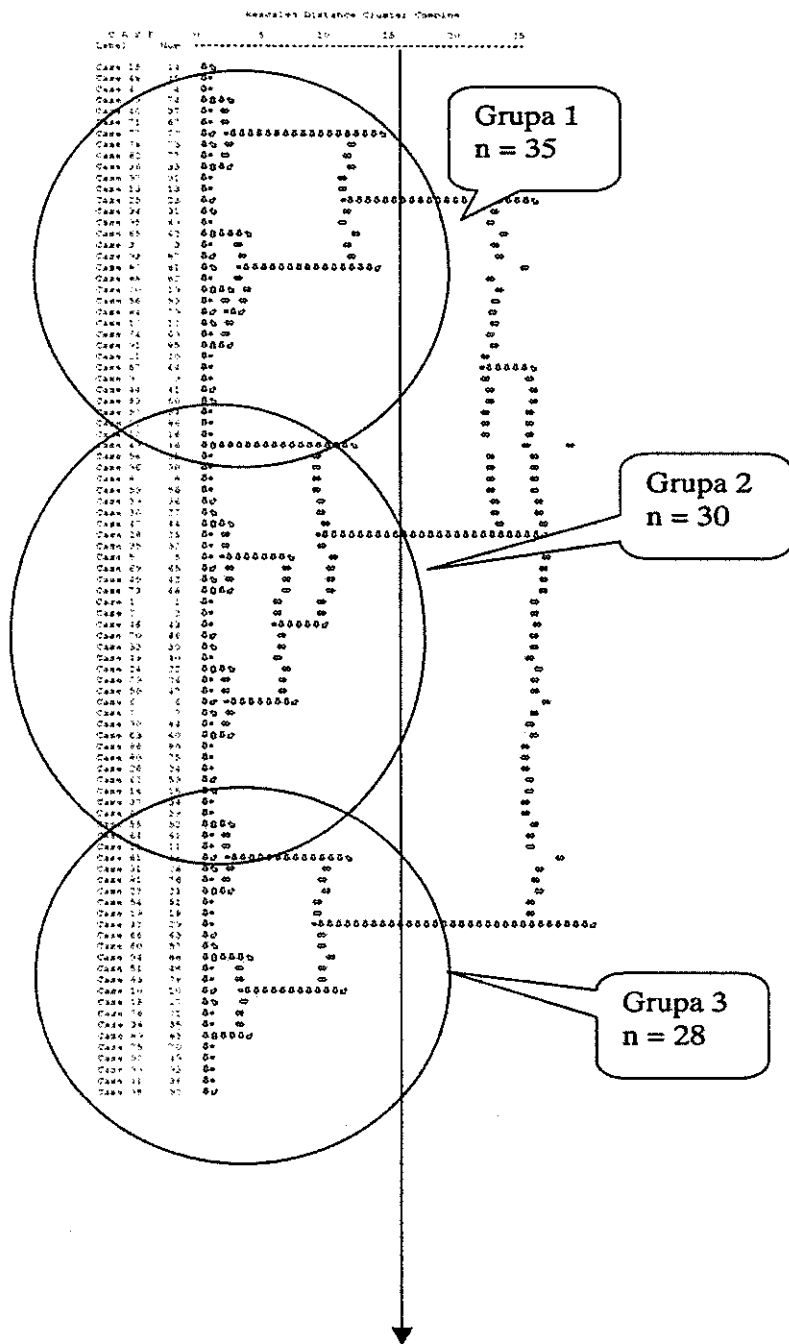
Analiza potreba polaznika tečaja provedena je hijerarhijskom klaster analizom. Time su formirane relativno homogene skupine ispitanika s obzirom na izraženost pojedinih motivacijskih orijentacija. Kao klasifikacijskim varijablama u klaster analizi koristili smo se faktorskim bodovima ispitanika na faktorskim orijentacijama (neobjavljeni magistarski rad, Balenović, 2009.). Razlika među postignutim rezultatima ispitanika na varijablama utvrđena je metodom kvadriranih euklidskih distanci, a sam je proces aglomeracije klastera proveden Wardovom metodom. Na grafu 1 vidljiva je shema aglomeracije ispitanika u klaster te je označeno mjesto na kojem smo se odlučili za zadržavanje tri homogena klastera u analizi.

Dalji tijek analize išao je u smjeru utvrđivanja izraženosti četiriju tipova motivacijskih orijentacija⁷ kod različitih skupina ispitanika. Cilj ovakve analize bio je utvrđivanje specifičnih potreba za učenjem engleskoga jezika.

Vidljive su iz podataka i različite potrebe za učenjem engleskoga kod različitih skupina ispitanika. Možemo zaključiti da postoje skupine ljudi koje uče engleski u prvom redu zbog profesionalnih potreba (skupina 2, n = 30), ili zbog instrumentalno-tehnoloških, dakle praktičnih potreba (skupina 3, n = 28), i oni kod kojih nema tako jasno izražene potrebe nego uče engleski iz ljubavi prema jeziku i anglosaksonskoj kulturi (afektivno-kulturalna motivacija; skupina 1, n = 35).

⁷ Balenović (2009.) nakon provedene analize strukture motivacijskih orijentacija utvrđuje postojanje sljedećih orijentacija: afektivno-kulturalna, komunikacijsko-integracijska, profesionalna te instrumentalno-tehnološka orijentacija.

Graf 1: Klaster analiza ispitanika na temelju motivacijskih orijentacija

Iz gore navedene analize potreba za učenjem engleskog jezika možemo zaključiti da su profesionalne i praktične potrebe (grupa 2 i grupa 3, n = 58) najviše zastupljene (62%), tj. potvrđujemo našu pretpostavku od koje smo krenuli, naime da ispitanici pohađaju tečaj engleskog jezika isključivo iz pragmatičnih, praktičnih razloga.

Pokazala se točnom tvrdnja da temeljno obrazovanje ako postigne zadani cilj izaziva želju da se nastavi s učenjem. Drugim riječima, što je netko obrazovaniji, to će poželjeti biti još obrazovaniji. Kada usporedimo mjesto iz kojeg polaznici dolaze, ne uočava se značajna razlika u razlozima pohađanja tečaja, što ide u prilog tvrdnji o važnosti poznavanja engleskog jezika općenito, na što su vjerojatno utjecali globalizacijski procesi u kojima je engleski postao globalni jezik.

ZAKLJUČAK

Prirodni su dodiri s drugim jezicima (posuđivanje je prirodno, pokazuje život jezika)⁸, a mogu se kretati od trivijalnih do značajno posljedičnih, no mogu dovesti i do smrti jezika. Dodiri mogu dovesti do stvaranja novoga jezika komunikacije, a čini se da se u hrvatskom jeziku razvijaju takvi procesi. Jezik nestaje transformacijom, supstitucijom i ugasnućem. Ugasnuće je postupak u kojem riječi i struktura izvornog jezika ne ostaju u općoj upotrebi nego su rijetkost (Hagège, 2005.). Tako se danas govori o pidžinizaciji⁹ hrvatskog jezika (Opačić, 2007.). Uporaba engleskog jezika donosi društveni status i uspon u društvu, on postaje prestižan u gospodarstvu i politici te se tako uvlači u sve razine uporabe hrvatskog jezika. Znanje engleskog¹⁰ postalo je pitanje kulture i pripadanja.

Očuvanje jezika zadatak je čovjeka, a čimbenici su: svijest o identitetu, obitelj, škola, jezikoslovci. Matasović ne očekuje da će prevlast engleskoga trajati duže od prevlasti drugih svjetskih jezika: "Jezici nisu prirodne sile, već konvencije kojim se ljudi služe u međusobnom sporazumijevanju. A o tome kako će se sporazumijevati, i žele li to uopće činiti, ljudi mogu odlučivati sami" (Matasović, 2005.: 256). Globalizacijski procesi nametnuli su potrebu učenja

⁸ Vremenskom utjecaju kao i utjecaju drugog jezika najviše odolijevaju fonologija i gramatika. Leksik je najotvoreniji posuđivanju. Razlozi su očito u strukturiranosti. R. Matasović je utvrdio da se 72 posto *Hrvatskog enciklopedijskog rječnika*, kojem je urednik, sastoji od posuđenica, a 28 posto ih je naslijeđeno.

⁹ "Pomoćni jezik koji su stvorili ljudi bez zajedničkog jezika. /.../ Pidžin nije nikome materinski jezik, i nije uopće pravi jezik: nema prepoznatljivu gramatiku, vrlo je ograničen u onome što može prenijeti, i različiti ga ljudi govore na različite načine" (Trask, 2005.: 241).

¹⁰ I sam je engleski jezik u opasnosti, razina je sve niža, a engleski koji se upotrebljava u međunarodnoj komunikaciji udaljava se od standardnoga engleskog.

engleskog jezika, a vrijeme će pokazati koje će i kakve posljedice to ostaviti na učenje ostalih stranih jezika i komunikaciju na materinskom jeziku unutar jedne jezične zajednice.

Nakon provedene analize potreba za učenjem engleskog jezika, možemo zaključiti da su profesionalne i praktične potrebe najviše zastupljene, tj. potvrđujemo našu polaznu pretpostavku da ispitanici pohađaju tečaj engleskog jezika isključivo iz pragmatičnih, tj. praktičnih razloga. Ti praktični razlozi pokazuju svu složenost jezične stvarnosti, koja se s jedne strane kreće u smjeru očuvanja materinskog jezika a s druge strane snažnih globalizacijskih kretanja u smjeru dominacije engleskog jezika, posebice u prostoru službenoga, javnog.

Rezultatima dobivenima ovim istraživanjem bilo bi zanimljivo koristiti se u budućim ispitivanjima vezanim uz potrebe poznavanja engleskog jezika odraslih učenika i u drugim sredinama i usporediti ih s njima kako bi se dobila cjelovitija slika o razlozima pohađanja tečajeva engleskog jezika kod odrasle populacije. Također, značajno bi bilo utvrditi razloge pohađanja tečajeva ostalih stranih jezika (njemački, talijanski) te ih usporediti s dobivenim rezultatima kako bi se utvrdile eventualne razlike među polaznicima drugih stranih jezika s obzirom na status engleskog jezika u suvremenom društvu.

LITERATURA

1. BALENOVIĆ, K. (2009.): *Motivacija odraslih učenika engleskog jezika u kontekstu globalizacije*, neobjavljeni magistarski rad.
2. BREWICK, R. (1989.): *Needs Assessment in Language Programming: From Theory to Practice*, u Robert Keith Johnson (ur.), *The Second Language Curriculum*, Cambridge: University of Hong Kong, Cambridge University Press, str. 46-62.
3. BRINDLEY, G. (1989.): *The Role of Needs Analysis in Adult ESL Programme Design*, u R. K. Johnson (ur.), *The Second Language Curriculum*, Cambridge: University of Hong Kong, Cambridge University Press, str. 63-78.
4. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment* (2003.): Cambridge: Cambridge University Press.
5. CRYSTAL, D. (2003.): *English as a Global Language*, Cambridge: Cambridge University Press.
6. GRADDOL, D. (2001.): *The Future of English as an European Language*, *The European English Messenger*, vol. X: 47-56.
7. HAGÈGE, C. (2005.): *Zaustaviti izumiranje jezika*. Zagreb: Disput.
8. KOVAČEC, A. (2004.): *Izazovi globalizacije i hrvatski jezični standard*, *Jezik*, 51: 60-66.

9. MACKAY, R. i BOSQUET, M. (1981.): LSP Curriculum Development _ from policy to practice, u Mackay i J. D. Palmer (izd.), *Language for specific purposes*, 1-28. Rowley, Mass.: Newbury House.
10. MATASOVIĆ, R. (2005.): *Jezična raznolikost svijeta*, Zagreb: Algoritam.
11. MUNBY, J. (1978.): *Communicative Syllabus Design. A Sociolinguistic Model for Defining the Content of Purpose-Specific Language Programmes*, Cambridge: Cambridge University Press.
12. NUNAN, D. (1988.) *Syllabus Design*, London: Oxford University Press.
13. OPAČIĆ, N. (2007.): Prodor engleskih riječi u hrvatski jezik, *Jezik*, 54,1: 1-40.
14. RICHARDS, S. J. (2001.): *Curriculum Development in Language Teaching*, London: Cambridge University Press.
15. STEGER, MANFRED B. (2005.): *Globalizacija*, Sarajevo: Šahimpašić.
16. ŠKILJAN, D. (2002.): *Govor nacije (jezik, nacija, Hrvati)*, Zagreb: Golden marketing.

UDC: 811.111(100)

Preliminary communication

Accepted: 8th of December 2010

Confirmed: 14th of February 2011

NEEDS FOR ENGLISH LEARNING IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

Katica BALENOVIĆ, MA, Senior Lecturer

Vesna GRAHOVAC-PRAŽIĆ, Ph. D.

Faculty of teacher Education – University of Rijeka

Department of Teacher Education in Gospić

E-mail address: balenovick@net.hr

Summary: *In the universal age of globalization languages play an important role. English has become a global language of communication due to its worldwide presence in all aspects of everyday life. Not only that English learning is obligatory in formal education, but the needs for learning the language are multiple and different. This paper analyses the present and the future of English as a global language, as well as the attitudes toward the so-called small languages in multilingual Europe on the example of the Croatian language. Due to the perception of English as a language of cultural prestige, the unselective and inappropriate use of English has been observed. Needs analysis was introduced into the language teaching in the 1960s through teaching language for special purposes (LSP teaching). The needs for English learning have been observed on a selected sample of the adult population. Needs analysis was carried out after investigating the adults' motivation on English courses. The initial hypothesis indicates that their reasons for learning are that of practical use of English in all social situations. In order to confirm the initial hypothesis, relatively homogenous groups of respondents have been formed. The research included the sample of 93 adult learners in two urban environments of Rijeka and Gospić – the former large and the latter small. The given results have been statistically processed.*

Keywords: *English, globalization, Croatian, language, needs*
